

вдосконаленні власне системи управління (діагностування, організація, проектування та ін.); в узгодженні дій (керування, координація, організація, контроль та ін.).

Вищезазначені класифікації державного управління в реальності фактично умовні, оскільки на практиці вони поєднуються та взаємодіють між собою в одній загальній системі впливу суб'єкта управління на об'єкт.

Список використаних джерел:

1. Державне управління: теорія і практика // За ред. В.Б. Авер'янова – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 432 с.
2. Конституція України [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, ст. 106. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр/page2>
3. Конституція України [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, ст. 116. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр/page2>
4. Малиновський В.Л. Державне управління: Навч. по-сіб. – Луцьк: Вежа, 2000. – 558 с.

Гриченко О.В.

студентка,

Харківський торгово-економічний інститут

Київського національного торговельно-економічного університету

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ТА КОНСТИТУЦІЙНІ ОСНОВИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Разом із демократичною державною формою реалізації народовладдя виступає самоврядування. Воно є різновидом соціального управління (врядування), в основу якого покладене спільне вирішення учасниками суспільних відносин суспільних справ, що поєднується зі спільною діяльністю у виконанні прийнятих рішень.

Діяльність самоврядувальних органів у політичній сфері є однією з важливих передумов і напрямків розширення демократії, реалізації її головних принципів. Держава не повинна втручатися у діяльність самоврядних органів, профспілок, партій, громадських організацій і товариств. Але засоби локального самоврядування при вирішенні питань державного значення (наприклад, під час виборчої кампанії) можуть підключатися до державного механізму, використовуватися для здійснення демократії, бути складовими частинами вже загального механізму народовладдя.

Отже, поняття «самоврядування» не тотожне поняттю «демократія», воно має складну структуру. На відміну від єдиної державної системи демократії налічується декілька систем самоврядування – по лінії територіальних громад, професійних організацій, виробничих, громадських об'єднань за інтересами та ін.

З погляду розбудови оптимальної системи організації управління в суспільстві на рівні окремих адміністративно-територіальних одиниць має

функціонувати місцеве самоврядування, яке дає змогу реалізувати безпосередні інтереси жителів певних територіальних громад, узгодити загальнодержавні та місцеві інтереси. Ідея самоврядування спирається на визнанні шкідливості надмірної централізації у вирішенні питань місцевого значення, що може призвести до нехтування правами територій, бюрократизації процесу ухвалення рішень, які мають місцеве значення. Тому демократична форма правління передбачає, поряд з організацією органів державної влади, які покликані на засадах централізації вирішувати питання загальнодержавного значення, функціонування системи самоврядування на засадах автономії органів місцевого самоврядування, що діють на підставі безпосереднього мандата жителів територіальної громади, спираються на власну фінансово-економічну базу і визначену законом компетенцію щодо вирішення питань місцевого характеру.

Місцеве самоврядування виступає одним із найважливіших принципів організації і функціонування влади в суспільстві й державі та є необхідним атрибутом будь-якого демократичного ладу. Місцеве самоврядування має давню історію, починаючи з боротьби середньовічних європейських міст з феодалами за свої права, які пізніше було втілено в Магдебурзькому праві. В Україні Магдебурзьке право діяло у Києві, Львові, Луцьку, Кам'янець-Подільському та інших містах.

У ст. 2 Європейської Хартії місцевого самоврядування проголошується, що принцип місцевого самоврядування визнається в національному законодавстві та, у міру можливості, в конституції [1, ст. 2].

Вперше в Україні принцип визнання місцевого самоврядування на конституційному рівні було закріплено ще в Конституції гетьмана П. Орлика – 1710 р., а пізніше в Конституції УНР 1918 р., положення яких так і не були реалізовані. За радянських часів цей принцип рішуче заперечувався, він суперечив централізованому характеру радянської держави.

Визнання місцевого самоврядування як засади конституційного ладу означає встановлення демократичної децентралізованої системи управління, яка базується на самостійності територіальних громад, органів місцевого самоврядування при вирішенні всіх питань місцевого значення.

Конституція України визнає і гарантує місцеве самоврядування. Згідно ст. 5 Конституції України народ здійснює владу безпосередньо через органи державної влади та органи місцевого самоврядування [2, ст. 5]. З даного конституційного положення прямо випливає, що органи місцевого самоврядування не входять до єдиного державного механізму і, в силу цього, місцеве самоврядування можна розглядати як окрему форму реалізації народом належної йому влади.

Представництво місцевих інтересів, власні матеріальна, фінансова та організаційно-правова бази місцевого самоврядування дають підстави для його кваліфікації як відносно самостійного інституту публічної влади, який безпосередньо не входить до системи державних органів. Так, Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21 травня 1997 р. (зі змінами) відносить до числа представницьких органів місцевого самоврядування

сільські, селищні та міські ради, а також обласні та районні ради як такі, що представляють спільні інтереси територіальних громад, селищ, міст [3]. Головними посадовими особами відповідних територіальних громад цей Закон називає сільського, селищного, міського голів.

Організація і порядок проведення виборів депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласних, районних, міських, районних у містах, сільських, селищних рад, сільських, селищних, міських голів та старост регулюються Конституцією України, Законом України «Про місцеві вибори» від 05 вересня 2015 року (зі змінами) та іншими законами України, а також прийнятими відповідно до них іншими актами законодавства.

Важливим кроком у розвитку місцевого самоврядування стало те, що 3 липня 2014 року Верховна Рада України, за поданням Президента України, прийняла постанову № 1569-VII «Про включення до порядку денного четвертої сесії Верховної Ради України сьомого скликання законопроекту про внесення змін до Конституції України». Зазначений Проект Закону про внесення змін до Конституції України (щодо децентралізації влади) був попередньо схвалений Верховною Радою України 31 серпня 2015 року.

Згідно зазначеного законопроекту, змін зазнають норми Конституції України, що стосуються діяльності Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України. Однак, найбільше зміни стосуються організації та повноважень місцевого самоврядування в Україні [4].

У статті 132 закріплюються принципи децентралізації у здійсненні державної влади, повсюдності та спроможності місцевого самоврядування, сталого розвитку адміністративно-територіальних одиниць [4, ст. 132].

Запроваджується трьохрівнева система адміністративно-територіального устрою – три види адміністративно-територіальних одиниць: регіони, райони, громади (було: Автономна Республіка Крим, області, райони, міста, райони в містах, селища і села). Також є визначення громади. Громадою є утворена в порядку, визначеному законом, адміністративно-територіальна одиниця, яка включає один або декілька населених пунктів (село, селище, місто), а також прилеглі до них території.

Статтею 140 передбачено утворення виконавчих органів влади районними та обласними радами, і при розмежуванні повноважень у системі органів місцевого самоврядування та їх виконавчих органів різних рівнів закріплено принцип субсидіарності, який вимагає розбудови системи врядування не зверху вниз, а знизу вверх [4, ст. 140].

Новою у змінах до Конституції є пропозиція ліквідувати місцеві державні адміністрації, а замість них створити місцеві державні представництва. У статті 118 (розділ VI) зазначено: «Виконавчу владу в областях і районах, місті Києві та у Севастополі здійснюють префекти» (зараз – місцеві державні адміністрації) [4, ст. 118].

Основною функцією державних представництв буде нагляд за відповідністю актів органів місцевого самоврядування Конституції та законам України, координація роботи територіальних і центральних органів виконавчої

влади та координація роботи усіх органів влади на місцях в умовах надзвичайного та воєнного стану.

Прийняття відповідних змін до Конституції забезпечить правову основу для схвалення низки законодавчих актів, необхідних для реалізації реформи місцевого самоврядування. Серед законопроектів, які вже готуються, – нова редакція закону про місцеве самоврядування, закон про місцеві державні представництва, зміни до бюджетного кодексу, зміни до низки законодавчих актів, які визначають розподіл повноважень між виконавчими органами влади і органами місцевого самоврядування, а також їх розподіл між органами місцевого самоврядування різного рівня.

Список використаних джерел:

1. Європейська Хартія місцевого самоврядування від 15 жовтня 1985 року, зі змінами, ратифікована Законом України № 452/97-ВР від 15.07.1997 р.
2. Конституція України від 28 червня 1996 року, зі змінами (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141).
3. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21 травня 1997 року, зі змінами.
4. Постанова Верховної Ради «Про включення до порядку денного четвертої сесії Верховної Ради України сьомого скликання законопроекту про внесення змін до Конституції України» № 1569-VII від 3 липня 2015 року.

Кульгінський Є.А.

*кандидат медичних наук, доцент, докторант,
Національна академія державного управління при Президентові України*

ФОРМУВАННЯ НОВОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ПАРАДИГМИ В ДЕРЖАВНОМУ УПРАВЛІННІ ОХОРОНОЮ ЗДОРОВ'Я

Нові виклики сучасного етапу державотворення України призвели до необхідності переосмислення доктринальних підходів в державному управлінні не тільки воєнною, безпековою та енергетичною сферами, а й в усіх інших галузях управління. Економічні та соціальні проблеми, викликані військовою агресією Російської Федерації в Автономній Республіці Крим та на Сході України призвели до внесення на порядок денний проведення дійсних, а не віртуальних, реформ у найбільш чутливій соціальній сфері – охороні здоров'я.

Саме тому в програмному документі «Реформа 2020», анонсованому Президентом України П.Порошенком, ефективні зміни в системі охорони здоров'я України і, як базис, в сфері державного управління цією сферою, зазначені як пріоритетні.

Проблемам реформування державного управління сфери охорони здоров'я України присвячено велику кількість докторських й кандидатських досліджень. Вітчизняні науковці М. Білинська [1], Д. Карамішев [2], Я. Радиш [3], І. Рожкова [3], В. Рудий [3], С. Мокрецов [4] та інші присвятили свої розробки